

KIES MET ISRAËL EN PALES

... Henk Fonteyn is door de Protestantse Kerk uitgezonden naar de Westelijke Jordaanoever als reactie op een oproep van Jeruzalemse kerken tot solidariteit. Hij schetst hoe zijn beeld van Israël en de Palestijnen in de afgelopen jaren gekanteld is.

Toen ik in 1984 predikant werd, was er in veel kerken aandacht voor 'het gesprek met Israël'. Dat had gevolgen. Veel predikanten, ook ik, gingen anders naar de eigen traditie kijken. We kozen onze woorden voorzichtiger, om elke suggestie te vermijden dat het joodse geloof had plaatsgemaakt had voor het superieure christelijke geloof. In mijn preken hamerde ik er op dat joden en christenen kinderen van dezelfde Vader zijn. En dat Jezus een jood was, die op sabbat naar de synagoge ging. Aangemoedigd door de Hervormde Kerkorde van 1951, die sprak van onopgeefbare verbondenheid met Israël – volk, land en staat – deed ik mijn best de jaarlijkse Israëlzondag in mijn gemeente handen en voeten te geven. Ik organiseerde gemeentereizen naar Israël. Als ik al een opvatting over de problematiek in het Nabije Oosten had, was die pro-Israëliësch.

alle steun

Vreemd was dat niet. Als naoorlogse Nederlander ben ik doordrongen van het feit dat de meeste Joden in Nederland in 1940-'45 door de nazi's met schokkend gemak konden worden gedeporteerd. Als protestanten christen ben ik me bovendien bewust van de negatieve rol die de 'vervangings-theologie' – de christen is in plaats van de jood gekomen, de genade in plaats van de wet – heeft gespeeld in de brede acceptatie van de antisemitische ideologie van de nazi's in Duitsland. Dat kleine staatje met zijn strijdbare pioniers, bezig de woestijn te ontginnen en zich de buuren van het lijf te houden die hen 'de zee in wilden drijven', verdiende alle steun! Maar tijdens een Israëlreis eind jaren negentig begonnen er scheurtjes in mijn standpunt te komen. In de oude stad Jeruzalem spraken we met de pre-

dikant van de Evangelisch-Lutherse Kerk: een inheemse kerk, met Palestijnse kerkgangers en een Palestijnse predikant. Hij sprak over de Israëli's als een bezettende mogendheid, die hem en zijn volksgenoten – christen of moslim – hun waardigheid ontnam en hun vrijheid beperkte. Die visie kon ik op dat moment niet goed ontvangen. Maar het liet me niet meer los. In 2007 was ik met een van mijn dochters in Jeruzalem. We zagen 'de muur' rond Bethlehem. Ook zagen we, 's morgens om half vier op weg naar het vliegveld, een checkpoint waar honderden Palestijnse arbeiders, op weg naar hun werk in Israël, dicht opeengepakt in een soort kooi stonden te wachten. Ik

Er bleek ook een ander verhaal te bestaan, vanuit het perspectief van vluchtelingen.

was verbijsterd door de neerbuigende behandeling die onze Palestijnse taxi-chauffeur van een Israëliëse militair te verduren kreeg toen we zelf zo'n checkpoint moesten passeren. Mijn verwarring nam toe. Ik begon de geschiedenis van deze regio vanuit een ander perspectief te bestuderen. Voor het eerst hoorde ik over oorlogsmisdaden door Joodse strijders in de onafhankelijkheidsoorlog.

christen-zionisten

De gewelddaden door de tegenpartij kende ik al. Maar er bleek ook een ander verhaal te bestaan, vanuit het perspectief van een vernederd, gemarginaliseerd volk, een volk van vluchtelingen. Veel christenen zijn gevoelig voor de opvatting dat de stichting van de staat Israël in 1948 een vervulling van Bijbelse profetieën was, en dus een directe daad van God. Een stap in de richting van 'de eindtijd', van de (weder)komst

van de messias. In dit concept is een sleutelrol weggelegd voor Jeruzalem. Als alle Joden zijn teruggekeerd, zal het niet lang meer duren voordat de messias zijn voeten op de Olijfberg zet en vandaar zal afdalen om door de gouden poort zijn residentie binnen te trekken. Dan zullen alle Joden inzien dat hun messias geen ander is dan Jezus en zich massaal tot Hem bekeren.

TIJNEN GEWELDLOZE WEG

Een Palestijnse vrouw draagt beddengoed weg van de plek waar dertig 'illegale' tenten en andere onderkomens door het Israëlijsche leger waren opgeruimd.

Wie in dit scenario gelooft, zal Israël steunen, door dik en dun. Kritiek op Israël is dan kritiek op Gods werk.

bescherming

Mij staat het beeld van Israël als theater van de eindtijd tegen, omdat het blind maakt voor schendingen van fundamentele mensenrechten waarvan het Palestijnse volk al meer dan een gene-

ratie lang het slachtoffer is. Daarvan ben ik me in toenemende mate bewust geworden. Daarom bevind ik me momenteel op de Westelijke Jordaanoever, als vrijwilliger in een programma van de Wereldraad van Kerken. Het is in het leven geroepen als antwoord op een oproep van dertien Jeruzalemse kerken aan de wereldwijde christenheid om solidariteit te tonen, als evangelische

opdracht. Internationale vrijwilligers delen drie maanden lang het leven van de Palestijnse bevolking. Ze zijn als waarnemer aanwezig bij de checkpoints, bij geweldloze demonstraties en bij conflicten tussen Palestijnse boeren en Joodse kolonisten om akkers, olijfgaarden en water. Ook worden Palestijnse en Israëlijsche vredesbewegingen en mensenrechtenorganisaties gesteund.

Het valt niet mee om 'meezijdig partijdig' te blijven wanneer je meeleeft aan Palestijnse kant. De muur is aan deze kant een symbool van vernedering, afhankelijkheid en isolement. Toch probeer ik niet in simplificaties te vervallen door bijvoorbeeld in elke Israëlijsche militair een *bad guy* te zien. Ik weet: er zijn twee verhalen, van twee getraumatiseerde volken.

solidair

Kan het conflict opgelost worden en zo ja, hoe? Eén staat – die dan vermoedelijk geen Joodse staat kan blijven – of twee? En is die tweede staat wel levensvatbaar? Wat moet de status van Jeruzalem worden? Wat gebeurt er met de Joodse nederzettingen in Palestijns gebied? Kunnen de Palestijnse vluchtelingen uit Libanon, Jordanië en Egypte ooit terugkeren naar hun dorpen? Alle onderhandelingen tot nog toe wijzen het uit: het is moeilijk het wantrouwen te overwinnen en vertrouwen te schenken.

Christenen doen er, denk ik, goed aan zich solidair te betonen met alle Israeli's en Palestijnen die langs geweldloze weg zoeken naar een oplossing waarin het recht van beide volken om waardig te leven, centraal staat. Op dit moment zijn er alleen maar slachtoffers. Aan beide kanten vormt een bezetting een aanslag op de humaniteit.

Ik weet en voel me nog altijd sterk verbonden met het Joodse volk. Dit is het volk dat de wereld het geloof in de ene God geschonken heeft, de tien geboden en zijn beste zoon, Jezus.

Maar ik kan niet passief aanzien hoe juist dit volk een politiek voert die anderen doet lijden. Ik zou een slechte vriend zijn als ik daarover zweeg. <

Reageren?

Brieven: maximaal 200 woorden.

Artikelen: maximaal 700 woorden. Mail uw reactie met naam, adres en telefoonnummer naar opinie@nd.nl of Nederlands Dagblad, postbus 111, 3770 AC Barneveld.